

УДК: 336.761

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ ЧИННИКІВ У ДОСЛІДЖЕННІ БІРЖОВОЇ КОН'ЮНКТУРИ

В.О. Яворська, кандидат економічних наук

Визначено сутність біржової кон'юнктури, наведено основні методи дослідження біржової кон'юнктури, класифікацію фундаментальних чинників та їх використання у дослідженні біржової кон'юнктури.

Біржова кон'юнктура, фундаментальний аналіз, фундаментальні чинники, біржова ціна, біржовий ринок.

Важливу роль у формуванні ринкових механізмів ціноутворення на товарних і фінансових ринках упродовж тривалого часу відіграють біржі. Біржові ціни є одним з основних індикаторів прогнозування і планування діяльності суб'єктів господарювання. Нині біржовими інструментами, які

визначають майбутні цінові тенденції, є строкові інструменти – біржові деривативи. Конкурентне, прозоре біржове ціноутворення дає можливість враховувати всі кон'юнктурні чинники, що відбуваються або очікуються на ринку товарів чи фінансових активів. У біржовій практиці такі чинники набули назви фундаментальних, відповідно, їх дослідження сконцентровано у фундаментальному аналізі біржової кон'юнктури.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематикою дослідження фундаментальних чинників нині займаються як професійні учасники біржового ринку, так і провідні науковці біржової діяльності, серед яких можна відзначити роботи багатьох зарубіжних авторів, а саме Дж. Мерфі, Е. Наймана, А. Ерліх, Дж. Шваґера та ін. Водночас, вітчизняні дослідники біржової діяльності, зокрема, М. Солодкий, О. Сохацька, Л. Примостка та інші останнім часом також приділяють значну увагу фундаментальним дослідженням біржового ринку. Проте недостатньо тривалий період розвитку строкового біржового ринку в нашій країні потребує подальшого вивчення теоретичних і практичних аспектів пов'язаних з використанням фундаментального і технічного аналізу у вітчизняній біржовій практиці.

Мета дослідження – вивчення теоретичних аспектів використання фундаментальних чинників у дослідженні біржової кон'юнктури з позицій розгляду світової біржової практики.

Виклад основного матеріалу. Дослідження біржової кон'юнктури передбачає вивчення поточного стану біржового ринку з метою прогнозування тенденцій його подальшого розвитку [3]. При цьому, вивчення біржової кон'юнктури ґрунтується на узагальненні сукупності показників, які включають безпосередньо біржові показники, а також чинники, що впливають на формування поточної ситуації на біржовому ринку. До найпоширеніших показників, які характеризують біржову торгівлю у світовій практиці, належать:

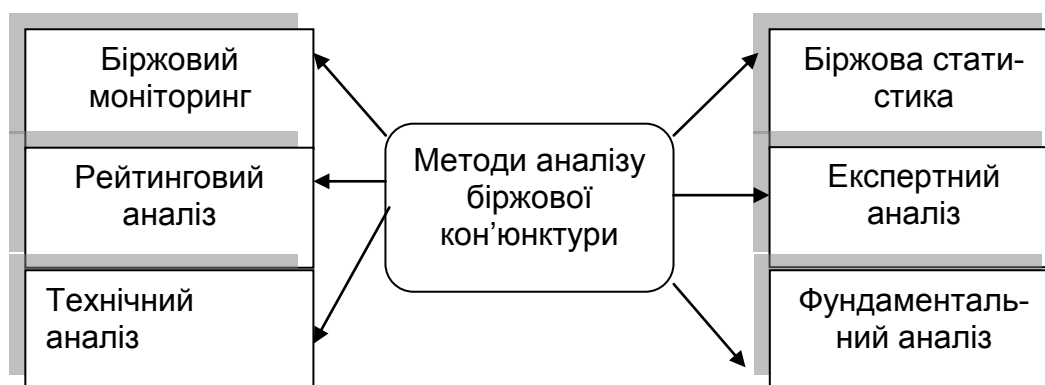
- кількість укладених угод та відкритих позицій за біржовими угодами;
- структура біржових торгів, види біржових інструментів;
- біржові ціни, які виражаються в системі біржових котирувань;
- вартісні показники;
- специфікації біржових контрактів;
- характеристика основних учасників біржових торгів та ін.

Біржова практика свідчить про те, що формування біржової кон'юнктури безпосередньо залежить від співвідношення попиту і пропозиції на біржовому ринку. Вирізняють такі напрями вивчення біржової кон'юнктури [2]: вивчення коливань та їх характеру (регулярні, нерегулярні, сезонні, циклічні); з'ясування змін: виокремлення подій та визначення їх наслідків; теоретичне обґрунтування змін кон'юнктури.

Відомі два підходи до обґрунтування кон'юнктурних коливань: визначення сенсу кон'юнктури як зміни періодів піднесення та спаду; визначення ринкових умов, що впливають на кон'юнктуру, їх взаємозв'язку та взаємозалежності.

У цілому кон'юнктура біржового ринку залежить від багатьох чинників, які потребують постійного дослідження, а саме: фази економічного циклу, загального інвестиційного потенціалу ринку, фінансових показників торгованих інструментів та інших. Класифікація основних методів дослідження кон'юнктури біржового ринку наведена на рисунку [2].

Серед усіх вищезазначених методів на особливу увагу заслуговує розгляд фундаментального методу дослідження. Традиційно у світовій практиці під час аналізу і прогнозування біржової кон'юнктури та розробки стратегій біржової торгівлі, набули широкого застосування серед біржових учасників, технічний і фундаментальний аналіз. Перший – ґрунтується на аналізі історичних статистичних даних, другий – на дослідженні впливу фундаментальних чинників на біржову кон'юнктуру. Проте, як свідчить біржова практика, оптимальний аналіз біржової кон'юнктури передбачає поєднання обох видів аналізу.

Класифікація методів дослідження біржової кон'юнктури

Розгляд фундаментального аналізу передбачає дослідження фундаментальних чинників на загальноекономічному і макроекономічному рівнях. Стан економіки в цьому разі оцінюється з урахуванням таких чинників, як ВВП, зайнятість, інфляція, відсоткові ставки, валютний курс та інші. Визначається соціально-політичний і економічний клімат інвестиційної діяльності та ефективний ринок; індустріальний аналіз, що передбачає вивчення ділового циклу в економіці, його індикаторів; аналіз конкретного підприємства (фірми, корпорації): стан і перспективи, розвиток менеджменту, організаційні і комерційні умови праці, фінансові положення; моделювання ціни біржового активу [2].

Під час здійснення фундаментального аналізу необхідно враховувати, що на стан біржових ринків впливають усі чинники, що відображують стан економіки будь-якої країни. При цьому, важливо враховувати, що за своїм походженням чинники фундаментального аналізу поділяються на [4]: неочікувані – стихійні лиха, політичні перевороти, скандали; очікувані нерегулярні – підвищення відсоткових ставок, результати виборів; очікувані регулярні – публікація інфляційних даних, ВВП, даних щодо зайнятості.

Вплив фундаментальних чинників на формування біржових цін має швидке відображення. Іноді навіть очікування виходу будь-яких політичних новин або звітів відображується у біржових цінах завчасно до їх виходу. Наприклад, яскравим прикладом є різке падіння біржових цін на ф'ючерсні контракти на пшеницю і кукурудзу після виходу прогнозу майбутніх врожаїв зернових, оголошених Міністерством сільського господарства США (USDA). Разом з тим, біржові учасники очікують також падіння цін на акції компаній зернових-трейдерів та виробників добрив [1]. Тобто, ми бачимо, прямий вплив фундаментальних чинників на формування попиту і пропозиції біржового ринку. При дослідженні фундаментальних чинників і їх правильній інтерпретації можна правильно визначити поточну ситуацію на біржовому ринку, що вплине на прогнозування показників його розвитку і, як наслідок, правильне прийняття стратегічних рішень під час біржових торгів.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, важливість використання фундаментальних чинників у дослідженні біржової кон'юнктури полягає у можливості правильної оцінки поточного стану біржового ринку та настрою його учасників, і, відповідно, правильності прогнозування біржових цін на довгострокову перспективу. При цьому, складність фундаментального аналізу виражається у правильності трактування впливу фундаментальних чинників на біржову кон'юнктуру, а також їх комплексне врахування під час прогнозування біржових цін.

Список літератури

1. Огляд ринків: фундаментальні фактори повертаються [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://old.epravda.com.ua/markets/2011/07/1/290561/>
2. Сич Є.М. Ринок фінансових послуг : навч. посіб. / М. Сич, В. Ільчук, Н. Гавриленко : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/1781040943187/finans/rinok_finansovih_poslug
3. Словарь терминов : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://dic.academic.ru/dic.nsf/business/6553>
4. Факторы для фундаментального анализа [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mrcmarkets.ru/articles/153>

Определена сущность биржевой конъюнктуры, приведены основные методы исследования биржевой конъюнктуры, классификация фундаментальных факторов и их использование в исследовании биржевой конъюнктуры.

Биржевая конъюнктура, фундаментальный анализ, фундаментальные факторы, биржевая цена, биржевой рынок.

The essence of exchange market conditions is determined; the main research methods of exchange market conditions, classification of fundamental factors and their use in the study of exchange market conditions are shown.

Exchange conditions, fundamental analysis, fundamentals, exchange prices, exchange market.